

A HTMT HÍREI**Videó: Nánay Bence székfoglaló előadása**

Nánay Bence filozófus, az MTA külső tagja székfoglaló előadást tartott, amely az MTA 1825 YouTube-csatornáján érhető el. Az ünnepi eseményt Benkő Elek muzeológus, az MTA rendes tagja, az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztályának elnöki köszöntője nyitotta meg. Nánay Bencét, az Antwerpeni Egyetem BOF kutatóprofesszorát Pléh Csaba, az MTA rendes tagja laudálta, székfoglaló előadásának címe Ottlik és Musil... Forrás MTA/Youtube.com: [teljes cikk >](#)

Videó: A tudósok találkoztak Újvidéken

Tizenhatodik alkalommal rendezte meg a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács a Vajdasági Magyar Tudóstalálkozót. Az eseménynek az Újvidéki Egyetem Mezőgazdasági Kara adott otthont. Csányi Erzsébet, a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács elnöke elmondta: A tudóstalálkozón a magyar nyelv érvényesül, amivel kapcsolatban nyilván tisztában vagyunk, hogy az angol átvette a vezető szerepet a tudományokat illetően. [...] A konferencián a Magyar Tudományos Akadémia képviselői is jelen voltak. Kocsis Károly, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság Elnöke elmondta: Ez nem egy tudományos konferencia, nem annak kell felfogni, hanem ahogy a neve is szól, tudóstalálkozó... Forrás VMAT.rs: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA**Több mint 190 millió hrvnyát különítettek el ukrán kutatói ösztöndíjakra**

Az ukrán kormány havi állami ösztöndíjprogramot indít a tudományos kutatók támogatására. A kezdeményezés keretében a kiválasztott tudósok havonta 10 ezer hrvnya támogatást kapnak, a program elindítására pedig már több mint 190 millió hrvnyát fordítottak. [...] Az ösztöndíjakat két évre ítélik oda egy országos rangsor alapján... Forrás: Karpatin.ua: [teljes cikk >](#)

Pszichológiai elsősegélynyújtás RAPID modellel

Beregszászi Járási Máltai Szeretetszolgálat az oktatási és szociális szférában dolgozókat, a kisegítő szolgálatok képviselőit, valamint a mentális egészséggel és stresszkezelés elsősegélynyújtással foglalkozókat várta a nemzetközileg elismert RAPID pszichológiai elsősegélynyújtási modelltréningre. [...] Kellemes meglepetésként ért minket, hogy közel harminc tanár érkezett, akiket érdekelt, hogyan őrizhetik meg a saját egészségüket és hogyan tudják ezt a gyerekeknek is átadni, hogyan tudják a feszült helyzeteket enyhíteni – magyarázta Mező Dianna, a Beregszászi Járási Máltai Szeretetszolgálat koordinátora. [...] A képzést Gogola István pszichológus vezette... Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Kitekintő: Lengyel–ukrán feszültség

Karol Nawrocki lengyel elnök visszavonta Volodimir Zelenszkij ukrán államfő Fehér Sas-rendjét, Lengyelország legmagasabb állami kitüntetését. A döntés háttérben az áll, hogy Ukrajnában egy különleges művelleti egység felvette az UPA Hősei nevet, ami Lengyelországban heves vitákat váltott ki a volhíniai tragédia történelmi emlékezte miatt. [...] Andrij Szibiha ukrán külügyminiszter élesen bírálta a döntést. Közösségi oldalán azt írta, hogy a kitüntetés visszavonása stratégiai hiba, amelynek egyedüli nyertese Moszkva lehet. [...] Ezután Kirilo Budanov, az ukrán katonai hírszerzés vezetője is bejelentette, hogy lemond a tavaly kapott Arany Tiszti Keresztről, amelyet a Lengyel Köztársaságért Érdemrend részeként adományoztak neki. [...] Minden válságból van kiút, de a most elhangzó sértő szavak hosszú ideig be fognak vésődni az emlékezetekbe – közölte Bartosz Cichocki volt ukrainai lengyel nagykövet a Jevropejszka Pravda beszámolója szerint. [...] A PiS képviselői kijelentették, hogy Lengyelországban Sztepan Bandera és az OUN-UPA öröksége „egyértelműen a védtelen civil lakosság elleni tömeges atrocitásokkal hozható összefüggésbe”... Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK**Kutatás: Rövidebb és rosszabb élet vár a dél-szlovákiaiakra Párkánytól keletre**

Megjelent egy tanulmány, amely a légszennyezés és a várható élettartam összefüggéseit vizsgálja területi lebontásban. Ez az első ilyen jellegű elemzés az országban, és egyike azon kevésnek a világon, amelyek az egyes települések szintjén értékelik ezeket a jelenségeket. Eszerint a légszennyezés átlagosan több mint egy évvel rövidíti meg a szlovákiaiak életét. A leginkább érintett településeken a hatás még nagyobb, az ott lakók több mint két évvel rövidebb ideig élnek. A tudósok 17 év alatt több mint 900 ezer halálesetet elemeztek, és ezeket az adatokat összekapcsolták a lakosságra és a finom porrészecskékkal történő légszennyezésre

vonatkozó adatokkal. Ami még problémásabbá teszi a dolgot, hogy a Párkánytól keletre eső déli területeket jelentősen érinti a vizsgált jelenség a közölt interaktív térkép alapján... Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Fiala-Butora János: A kormány először mondta ki nyíltan, hogyan védi a Beneš-dekrétumokra épülő vagyonekobbzásokat

A Beneš-dekrétumok alapján zajló mai vagyonekobbzások leállítását, valamint a háború utáni kollektív bűnösség elvének újraértékelését követelő petíciót februárban közel nyolcezeren írták alá. [...] A kormányhivatal több hónap után válaszolt a beadványra. A petíció követeléseit elutasította, ugyanakkor részletesen ismertette az állam álláspontját a Beneš-dekrétumok alapján zajló mai vagyonekobbzásokkal kapcsolatban. Fiala-Butora Jánossal arról beszélgettünk, mit árul el a válasz az állam hozzáállásáról. [...] Az állam már nem tagadja a problémát. Nem állítja, hogy nincsenek folyamatban olyan ügyek, amelyekben magyar vagy német tulajdonosok földjeit akarja megszerezni. Ehelyett azt mondja: ezek a földek valójában már 1945-ben állami tulajdonba kerültek, csak a tulajdoni lapokon szerepelnek rosszul az eredeti tulajdonosok vagy örököseik. [...] A tulajdonos számára teljesen mindegy, hogy ezt minek nevezzük. A végeredmény ugyanaz: elveszítheti a vagyonát... Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Szélmalomharcot folytatnak a települések a Csallóközben

A gazdasági minisztérium nyolc, úgynevezett akcelerációs zónát jelölt ki a szélerőművek fejlesztésére Szlovákiában, amelyek közül öt Dél-Szlovákiában található. [...] A kijelölt területeken összesen több tucat, akár 260 méter magas szélturbina is épülhetne, bár a zónák kijelölése önmagában még nem jelenti a beruházások automatikus megvalósulását. A stratégiai dokumentumról június 24-én nyilvános vitát tartanak Pozsonyban. A szélerőművek műszaki és környezetvédelmi hatásairól szóló vita ugyanakkor egyre inkább politikai konfliktussá is alakul. [...] Az érintett települések vezetőit kérdeztük. ... Forrás: Parameter.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#)

Helyzetkép: A lévai magyar iskola túlélőharca

A Juhász Gyula Alapiskolában évek óta nem éri el a diákok száma a 150-et, így a normatív finanszírozási rendszerben megszabott 250 fős létszámot már rég nem tudja teljesíteni. A város vezetése eddig az iskola mellett állt, támogatja az egyetlen nemzetiségi iskoláját, enélkül ugyanis az intézmény komoly anyagi gondokkal küzdene. [...] Az aktuális tanévben 108 tanuló jár a lévai magyar alapiskolába, tavaly 113 diák látogatta az intézményt. A gyerekek a lévai Eszterlánc óvodából, szlovák nevelési nyelvű, illetve vidéki óvodákból érkeznek. „Ezek a számok alacsonynak tűnnek, de nekem intézményvezetőként, és a közösségemnek is nagy az ereje. Mert nekünk minden egyes gyerekért meg kell küzdenünk. Hozzánk legközelebb 25–30 kilométerre van a következő magyar alapiskola, a mi iskolánk 19 környékbeli település magyar ajkú gyerekeit vonzza be... Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Videó: Rákos Péter 100 konferencia – Görözdi Judit előadása

2025. december negyedikén Somorján a Fórum Kisebbségkutató Intézet Park utcai székházában zajlott a RP 100 – MTA 200 konferencia, amelyen történészek, etnológusok, hungarológusok és irodalmárok tisztelegtek Rákos Péter emléke és a Magyar Tudományos Akadémia előtt. [...] A videón megtekinthetik Görözdi Judit, az MTA külső köztestületi tagjának előadását: „Márai Sándor visszatér Kassára” – Márai a szlovák társadalmi-irodalmi térben. Az előadás a konferencia Közép-európai kapcsolatok, hungarológia szekciójában hangzott el... Forrás: Televizio.sk: [teljes cikk >](#)

Videó: Lokális világok, társadalmi átmenetek konferencia – Bozó-Szűcs Diána előadása

A „Lokális világok, társadalmi átmenetek – Helyi közösségek és regionális terek társadalomtudományi vizsgálata” című tudományos konferenciát február 4-én Dél-Komárom városában a Klapka György Múzeumban tartották az Impulzus Társulás, a TéKa Társulás, a Klapka György Múzeum és a Brigetio Öröksége Látogatóközpont szervezésében. [...] A videón megtekinthetik a konferencia Településtörténet, társadalmi fejlődés szekciójában Bozó-Szűcs Diána: Egy pesti ház társadalomtörténete – a Lehel úti műhelybérház címmel tartott előadását... Forrás: Televizio.sk: [teljes cikk >](#)

Kötet: Bacskai Bélára emlékeztek Füleken

Június 19-én a Füleki Városi Hivatal nagytermében mutatták be ünnepélyes keretek között a Bacskai című, frissen megjelent művészeti albumot, amely a felvidéki magyar képzőművészet egyik legjelentősebb alkotójának, Bacskai Bélának állít emléket. [...] A kötet előszavában Németh Zsolt Bacskai művészetének egyik legfontosabb vonásaként a szülőföldre való erős kötődést emeli ki. Értelmezése szerint a 20. századi közép-európai történelem bizonytalanságai közepette Bacskai művészetében különös hangsúlyt kapott az otthon, a biztonság és a belső nyugalom keresése. A könyv szerzői között találjuk Kubička Kucsera Klárát, Puntigán Józsefet és Szabó B. Renátát, akik különböző nézőpontokból közelítették meg Bacskai életművét... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Fajsúlyos témák a 61. Jókai Napokon

Ünnepélyes díjkiosztással ért véget június 13-án este a hazai magyar diák- és amatőr színjátszók ötnapos országos fesztiválja, a 61. Jókai Napok. Komárom-Örsújfalú egyik büszkesége, az ÉS MI?! Diákszínpad, valamint a dunaszerdahelyi FÓKUSZ Diákszínpad érdemelte ki a megosztott fődíjat. A két nívódíjat a komáromi GIMISz Diákszínpad és a szintén Örsújfaluról érkezett ÉS?! Színház kapta. [...] Ez alkalommal kilenc diákszínpad és „kakuktkojásként” mindössze egy felnőtt színjátszó csoport szállt harcba a díjakért... Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Tudományos pályázati díjban részesült az ipolysági Kapusta Krisztina

Az idei tanévben tizenegyedik alkalommal hirdette meg a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége, az Országos Rabbiképző–Zsidó Egyetem és a Goldziher Intézet tudományos pályázatát. [...] A tudományos pályázat első helyezettje az ipolysági Kapusta Krisztina lett, aki pályamunkájában az ipolysági status quo közösség temetőjének 1945 utáni arculatváltozásáról írt. Az ipolysági Honti Múzeum munkatársa immár huzamosabb ideje foglalkozik az ipolysági zsidó temetők feltérképezésével, kutatásával. A jelen tudományos dolgozatban az Ipoly menti város Homok városrészében található temető sírhelyeinek feliratait kutatta. Kutatásainak eredményeit a Csend van... az ipolysági ortodox zsidó temetőben című kötetben összegezte... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Elismerésben részesült Bugyi István, az ipolysági szakközépiskola egykori igazgatója

A Szlovák Filharmónia épületében, korábbi nevén a Vigadóban adták át a Szlovák Köztársaság Oktatásügyi Minisztériumának rangos elismeréseit, a Szent Gorazd-érmeket. A június 13-ai ünnepségen az ipolysági Bugyi István nyugalmazott középiskolai igazgató Szent Gorazd-ezüstérmet vehetett át. [...] A díjat, amelyet Szent Cirill és Metód legkiemelkedőbb szlovák tanítványáról neveztek el, 1997 óta ítélik oda olyan személyeknek, akik rendkívüli módon hozzájárultak az oktatás, a tudomány, a kutatás és a fiatalokkal végzett munka fejlesztéséhez. [...] Bugyi István elmondta: a javaslat szerint a közel harmincnégy évnyi intézményvezetői munkát ismerték el a kitüntetéssel... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Emléktáblát avattak a Mindenes Gyűjtemény tiszteletére

Emléktáblát avattak június 20-án Komáromban a Mindenes Gyűjtemény tiszteletére. Az 1789 és 1792 között megjelenő folyóirat a magyar tudományos ismeretterjesztő sajtó első jelentős vállalkozása volt. A Ferences barátok utcájában, a régi református parókia előtt megtartott ünnepséget Komárom városa és a Duna Menti Múzeum Baráti Köre szervezte. [...] Az ünnepi beszédet Galo Vilmos, a Duna Menti Múzeum történésze mondta... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Csaknem konganak az ürességtől a hiányszakmák osztálytermei

A szakmunkásképzésben továbbra is komoly gondot jelent a tanulók hiánya Szerbiában, annak ellenére, hogy az állam havi 5000 dináros támogatással ösztönzi az oda iratkozókat. A cipész, szabó vagy hegesztő szakokra alig jelentkeznek diákok, miközben ezekben az ágazatokban jelentős munkaerőhiány tapasztalható. [...] Szerbiában több mint 300 szakközépiskola működik, ám az érdeklődés hiánya miatt számos településen már autószerelői, vasszerelői vagy kőműves szakosztályok sem indulnak... Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

Az MNT ülésén oktatási, kulturális és tájékoztatói kérdésekről, valamint több tucat személyi ügyről döntöttek

A Magyar Nemzeti Tanács pénteken tartotta meg Szabadkán a 25. rendes ülését, amelyen a testület összesen 105 napirendi pontot tárgyalta meg és fogadott el. Az első napirendi pontok között az MNT jóváhagyta a 2025. évi zárszámadás módosítását és bővítését. [...] A tanács emellett támogatta a vajdasági középiskolák első osztályaiba beírátható tanulók létszámának meghatározásáról szóló javaslatot is, ennek értelmében a következő tanévben sem csökken a magyar tannyelvű középiskolai szakok száma Vajdaságban. A rendelkezésre álló férőhelyek száma 1996 a középiskolákban és további 84 férőhely a speciális középiskolákban; 35 négyéves szak és 18 hároméves szak közül lehet választani, a speciális iskolákban pedig 11 hároméves és 2 kétéves szak közül lehet választani... Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

Tizenöt éve nincs átfogó program a vajdasági szélvédő erdősávok telepítésére

Miközben a vajdasági gazdák évről évre egyre gyakrabban szembesülnek aszályal, erős széllel és a termőföld pusztulásával, másfél évtizede nem indult átfogó program a szélvédő, illetve mezővédő erdősávok telepítésére. A Stanište ökológiai központ korábbi kutatásai is arra figyelmeztettek, hogy a vajdasági önkormányzatok jelentős része rendszerszinten elhanyagolta ezt a területet. [...] Vajdaságban, ahol nagy kiterjedésű, nyílt szántóföldek uralják a tájat, ezek a fasorok és erdősávok a termőföld védelmének egyik alapvető eszközét jelenthetnék... Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Interjú: Czékus Géza biológus, egyetemi rendes tanár

Czékus Géza, az MTA külső köztestületi tagjának tudományos munkájának eredményességét mi sem bizonyítja jobban, mint az embertan, a botanika, valamint az ökológia tudományterületein írt publikációi. A beszélgetés apropója, hogy kerek ötven éve kezdett tanítani, 1976 óta generációkat nevelt a biológia szeretetére. [...] Az egyetem első éve nagyon nehéz volt, mert csak annyit tudtam szerbül, amennyit az utcán tanultam. [...] Az ön nevéhez fűződik az átoktüske és egy hibrid fodorkafaj első jugoszláviai leírása. Kutatóként melyik felfedezésére/eredményére a legbüszkébb? [...] Büszke vagyok a 7 monográfiámra, ezek igazán tömör, tudományos igényességgel megírt, egy-egy területre fókuszáló munkák. Büszke vagyok arra is, hogy sok témát kutathattam, a paleoantropológia területén a Szabadka környéki temetők csontvázaanyagát. Egy magasan jegyzett folyóiratban jelent meg a moravica avar kori temető lékelt koponyájának leírása, melyre többen is hivatkoztak már... Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Leltárba veszik az adai tájházban található néprajzi tárgyakat

Megkezdődött az adai tájház teljes körű felmérése és az ott található néprajzi tárgyak leltározása a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet munkatársai és szakemberek közreműködésével. A munka célja a gyűjtemény tudományos igényű feldolgozása, digitális rögzítése és hosszú távú megőrzése. [...] Silling Léda néprajzkutató, az MTA külső köztestületének tagja ismertette: Elsőre talán azt tudom mondani, hogy helytörténeti gyűjteménynek tudom nevezni ezt a gyűjteményt, ami itt van. Meglátjuk, hogy a leltározás, rendezés végére mi alakul ki, sok az anyag... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Kártevőrevü, avagy az Expresszionista csótányok a 21. század hajnalán

A Kártevőrevü, avagy az Expresszionista csótányok a 21. század hajnalán című kortárs balett elemeket is tartalmazó revüt láthatta péntek este a szabadkai közönség a Szekeres László Alapítvány pincehelyiségében. A darabot Dienes Hajdú Sára és Bagi Natália rendezte, Horvát Blanka pedig koreográfusként vette ki részét a munkából. A monodrámát Bagi Natália mutatta be a nézőknek... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Abszolvensünnepség az MTTK-ban

Pénteken búcsúztatta a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar az idei tanév végzős tanító, óvodapedagógus és kommunikátor szakos hallgatóit a négyéves tanulmányokat lezáró abszolvensi ünnepségen. A műsor elején a kar dékánja, Pintér Krekic Valéria, az MTA külső köztestületének tagja szólította meg az abszolvensket: A diploma nem a tanulás végét jelenti, hanem annak bizonyítékát, hogy képesek vagytok tovább fejlődni, új kihívásokat vállalni, és felelősen alakítani a körülöttetek levő világot... Forrás: Magyarso.rs: [teljes cikk >](#)

Bíró Tímea vehette át a Sziveri János-díjat a budapesti Ünnepi Könyvhéten

A díjátadó ebben az évben a múlt héten megtartott budapesti Ünnepi Könyvhét egyik programja volt, itt nyújthatták át neki az oklevelet, egy Benes József-grafikát, és néhány Sziveri János-kötetet. [...] A díjátadó kapcsán Bíró Tímeával beszélgettünk irodalmi pályájáról és a vajdasági magyar irodalom helyzetéről. [...] Bíró Tímea már egyetemi éve alatt próbálkozott versírással. Első, 2017-ben megjelent kötetének, A pusztítás reggeleinek kéziratát a Forum Könyvkiadó Intézet pályázatára írta, miközben főállásban a Szabadkai Népszínház Magyar Társulatának sűgője, ügyelője és rendezőasszisztense volt... Forrás: Magyarso.rs: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Politikum: Katasztrófa lenne az AUR hatalomra kerülése a romániai magyaroknak

A szélsőjobboldali Románok Egyesüléséért Szövetség (AUR) hónapok óta vezeti a pártok népszerűségi listáját Romániában, a közvélemény-kutatások 35 és 40 százalék közötti arányra mérik. Egyes szakértői vélemények szerint bizonyos körülmények között akár 50 százalékos többséget is szerezhetnének a választáson, tehát igazán aktuális róluk beszélni. Ezt tette Kiss Tamás szociológus, Toró Tibor politológus – mindketten az MTA külső köztestületének tagjai – Székely István Gergő politológus kedd este a kolozsvári Planetáriumban szervezett kerekasztalon. [...] „Úgy tűnik, hogy az 1990-es és a 2000-es évek elejének nemzetiesítő állam elképzelése a fiatalabb generációknál gyengül” – mondta Toró, ugyanakkor azt is hozzátette, hogy ezt még kvalitatív kutatásoknak is meg kell erősíteniük. [...] Kiss szerint két dimenzió mentén szerveződnek a romániai politikai pártok: egyik az alávett csoportok elismerése (a bevándorlással kapcsolatos attitűdök, a melegjogok és a nemi egyenjogúság), míg a másik a gazdasági elosztás (progresszív adózás, állami szféra leépítése, lakhatási jog)... Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Elemzés: Sok magyar diák vált román tagozatra általános iskola után

Körülbelül 140 ezer magyar kötődésű gyermek tanul a romániai közoktatásban, ám az iskolaévek előrehaladtával fokozatosan csökken az anyanyelven tanulók aránya – állapítja meg a Tannyelv, nemzetiség és anyanyelv a romániai magyar közoktatásban című, Barna Gergő szociológus által jegyzett, friss gyorselemzés. Míg az óvodásoknak még a 94 százaléka, a líceumi diákoknak

már csak a 86 százaléka jár magyar tagozatra. [...] Ennek hátterében egyrészt az erdélyi magyarság területi fragmentáltságából adódó szűkebb szakválaszték, másrészt olyan minőségi szempontok állhatnak, mint a sikeres érettségi esélye, vagy a munkaerőpiaci érvényesüléshez szükséges román szaknyelv elsajátításának igénye... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Több száz zilahi gyermek számára nyílnak új lehetőségek az oktatásban

A zilahi önkormányzat megszavazta az Oktatási szolgáltatások a sérülékeny közösségek gyermekei számára Zilahon elnevezésű projekt finanszírozási pályázatának benyújtását. [...] A program célcsoportját elsősorban azok a tanulók alkotják, akik Zilah hátrányos helyzetű városrészeiben élnek. A tervek szerint az érintett gyermekek iskola utáni foglalkozásokon vehetnek részt, ahol pedagógiai támogatást, felzárkóztató oktatást, logopédiai ellátást és pszichopedagógiai tanácsadást kapnak. Emellett meleg étkezést biztosítanak számukra, továbbá tanszercsomagokhoz és sportfelszerelésekhez juthatnak... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Szamosújvári örmény értékek a tudományos érdeklődés középpontjában

Az erdélyi örmények története és kulturális öröksége állt annak a nemzetközi konferenciának a középpontjában, amelyet június 11–12-én rendeztek Kolozsváron. A résztvevők a szamosújvári örmény kéziratgyűjtemény feltárásának és digitalizálásának eredményeit, valamint az erdélyi örménység múltjára vonatkozó legújabb kutatásokat ismertették. [...] Bár az örmény nyelv használata fokozatosan visszaszorult, kettős identitásukat, vallási hagyományait és közösségi emlékezetüket mindmáig aktívan ápolják. Az erdélyi örmények négy fontos központot alakítottak ki: Szamosújvár és Erzsébetváros fejlődésében meghatározó szerepet játszottak, míg Szamosújvár ma is jelentős örmény múzeumnak és egyházi levéltárnak ad otthont... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Interjú: Kolumbán Vilmos József, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke

Kolumbán Vilmos József, az MTA külső köztestületének tagja 1974-ben született Baróton, ott is nőtt fel. A középiskola két utolsó évét a Kolozsvári Református Kollégiumban végezte, ahonnan egyenes út vezetett a teológiára. Az ezredforduló előtt másfél évig Bölönben volt lelkész, majd tanár lett a teológia egyháztörténeti tanszékén. [...] A teológián elkezdtem egyre intenzívebben egyháztörténettel foglalkozni, negyed- és ötödéven az akkori egyháztörténész, Buzogány Dezső mellett voltam szeminarista diák, segítettem neki különböző háttérfeladatokban és a tanszéki kutatásban. [...] Az egyetemi munkát én nagyon szeretem, azon kevés ember közé tartozom, akinek a munkája a hobbi. Egyháztörténeti kutatásokat folytattam és egyetemes egyháztörténetet tanítottam az elmúlt huszonöt évben, és mindkét munkakör örömmel töltött el... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: A kukorica jövője a tét: újra napirendre került a génmódosítás kérdése

A génmódosítás fogalma évtizedek óta heves vitákat vált ki Európában. Balog Adalbert biológussal, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem marosvásárhelyi kora kertészmérnöki tanszékének oktatója, az MTA külső köztestületi tagjával beszélgettünk. [...] A génmódosítás célját csak akkor érthetjük meg, ha a növénynevelés egész folyamatába helyezzük. A mai kutatásokban célzott genetikai beavatkozás történik, tehát nem véletlenszerűségről van szó. [...] A gyors fejlődés elsősorban a klímaváltozással magyarázható. A kutatások három fő területre koncentrálnak: a vízhasznosítás javítására, a sőtűrés növelésére, valamint a betegségekkel és kártevőkkel szembeni ellenálló képesség fokozására. A hat éven át tartó vizsgálatok során a kutatók a talaj élővilágát, a mikroorganizmusokat és a hasznos rovarokat elemezték. Mi nem találtunk különbséget a génmódosított és a kontrollterületek között. [...] Ugyanakkor tény, hogy a hosszú távú hatások kérdése továbbra sem tekinthető teljesen lezártnak. Érdekes feltenni a kérdést: vajon melyik jelent nagyobb kockázatot – egy precíz génszerkesztés vagy egy intenzíven vegyszerezett termesztési rendszer... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk >](#)

Kolozsvári konferencia a gyógyturizmusról, kezeléstől az étkeztetésig

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztálya 2026. június 11-én szervezte meg a XIII. erdélyi magyar vendéglátás és turizmus, A gyógyturizmusról: kezeléstől az étkeztetésig című konferenciát. [...] A Kolozsvári Rádió összeállításában többek között az MTA külső köztestületének tagjait is megszólaltattuk: Előbb az esemény főszervezőjét, Talpas Jánost hallhatják, aki A gázömlések szerepe az erdélyi turizmusban címmel előadást is tartott. [...] Lakatos Artúr-Lóránd, a Partiumi Keresztény Egyetem, Gazdaságtudományi Tanszék oktatója a gasztronómiai csálások világába és hosszú történetébe vezeti be a hallgatót. Ezután a konferencia Kárpátaljáról rendszeresen visszajáró, a beregszászi Rákóczi Ferenc Magyar Főiskola oktatójaként meghívott Tarpai József szól a kárpátaljai turizmus átrendeződési folyamatairól az orosz-ukrán háború tükrében... Forrás: Kolozsvariradio.ro: [teljes cikk >](#)

Lapszemle: Megjelent a Helikon első júniusi, 2026/11-es lapszáma

A lapszám Árkossy István esszéjével és Karácsonyi Zsolt vezércikkével indul. Interjút Száz Pál készített Csehy Zoltánnal Ovidius-fordításáról. Verset Csehy Zoltán az MTA külső köztestületének tagja, Benedek Szabolcs, Theodora Bauer és Borsodi L. László

közöl. Prózát Csabai László és Tamás Kincső, esszét Orcsik Roland és Száraz Miklós György, valamint tanulmányt Tuhári Attila publikál... Forrás: E-nepujasag.ro: [teljes cikk >](#)

Megnyílt a Limespark Mikházán

Június 13-án, szombaton 11 órakor a Maros Megyei Múzeum és a Maros Megyei Tanács megnyitotta a mikházi Limesparkot, azt az új látogatóközpontot és élményteret. [...] Ötvös Koppány Bulcsú történész a román Művelődési Minisztérium államtitkáráként volt jelen az avatón, de tulajdonképpen a megyei múzeum az ő igazgatósága alatt kivitelezte a szóban forgó tervet. [...] Rezi Botond, a Maros Megyei Múzeum jelenlegi igazgatója, az MTA külső köztestületének tagja lépett mikrofonhoz. [...] Pánczél Szilamér régész, a Római Limeskutató Központ osztályvezetője zárta a felszólalók sorát, ugyanis ő vezeti a mikházi ásátásokat, az ő kitartó munkájának köszönhetően is jöhetett létre a park... Forrás: E-nepujasag.ro: [teljes cikk >](#)

Vélemény: Hogyan tájékozódunk, mihez kezdünk az okostelefonunk nélkül?

A technológia adta kényelem meglehetősen sok előnnyel jár. De mi van akkor, ha a hiba egyre inkább a felhasználóban van? [...] Az ember olyankor döbben rá erre leginkább, amikor váratlanul, teszem azt éppen egy budapesti utazás alkalmával adja be a kulcsot a telefonja. Úgy is mondhatnám, hogy az algoritmus online térképéről – mert sokszor már fel sem nézünk a telefonból, amikor egy új helyszínt keresünk – hirtelen visszacsöppentem a valóságos világba. [...] Az egyének, akiket megszólítunk, ilyenkor meglepődnek, esetleg gyanakodva méregetni kezdenek. Hát ez meg mit akar? Nincs ennek telefonja? [...] A gépek lassan, alattomosan, tulajdonképpen ártó szándék nélkül fordulnak ellenünk... Forrás: Foter.ro: [teljes cikk >](#)

AUSZTRIA

Magyar könyvtár a CH Bécsben

Ezúttal Bécs legnagyobb magyar könyvtárába látogatunk, amely a Collegium Hungaricum épületében működik, és immár évtizedek óta szolgálja az Ausztriában élő magyarokat, a kutatókat, a diákokat és mindazokat, akik érdeklődnek a magyar kultúra iránt. [...] A könyvtár több mint 15 ezer kötetet számláló állománya rendkívül sokszínű. A könyvek többsége magyar nyelvű, de jelentős számban található itt német és angol nyelven megjelent magyar vonatkozású művek is [...] mondta el Kelemák Tamás, a Collegium Hungaricum marketing- és sajtómunkatársa. [...] A könyvtár ismertségéhez nagyban hozzájárul az is, hogy a Collegium Hungaricum élő kulturális központként működik. A könyvtár jelenleg hétfőnként 14 és 16 óra között látogatható, előzetes bejelentkezés nélkül... Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Magyar arisztokraták sorsáról Nagymartonban

Különleges irodalmi estnek ad otthont június 16-án, kedden a Mattersburgi Irodalmi Ház. A közönség ezúttal a fiatal svájci szerzővel, Nelio Biedermannal találkozhat, aki nagy nemzetközi visszhangot kiváltó regényét, a „Lázár”-t mutatja be. A mű különösen érdekes lehet a magyar olvasók számára, hiszen egy magyar arisztokrata család több nemzedéken átívelő történetét dolgozza fel. [...] A regény szereplőit mély nosztalgia hatja át: a családi birtok, az elveszett otthon és a letűnő életformák emléke kíséri őket végig életükön a Monarchia fénykorától az 1956-os menekülésig... Forrás: Becsinaplo.at: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Sikeres érettségi vizsgák Felsőőrött

A felsőöri Kétnyelvű Szövetségi Reálgimnáziumban a héten megtartották a szóbeli érettségi vizsgákat. Idén 18 végzős volt az intézményben, és mindannyian sikeresen álltak helyt mind az írásbeli, mind a szóbeli megmérettetésen. [...] Összesen nyolc horvát és tíz magyar diák tett sikeres vizsgát – árulta el Zsótér Írisz igazgató... Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Csere-bere pikniket tart a Bécsi Könyvbazár

Egy magyar közösség „Bécsi Könyvbazár” névvel a facebookon hozott létre egy oldalt, amelynek a célja, hogy összehozza azokat, akik szívesen beszélgetnek a könyvekről, vagy ajánlanak másoknak olvasnivalót. A fórum annak is teret ad, hogy egymás között könyveket osszanak meg, vagy cseréljenek... Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

SZLOVÉNIA/MURAVIDÉK

Podcast: Néhány adat az idei országos tudásfelmérés eredményéről

Márciusban írták meg, májusban kapták meg az eredményeket a harmadik, hatodik és kilencedik osztályosok az országos tudásfelmérésen elért teljesítményükről. A harmadikosok tavaly írtak először kötelező jelleggel. A szlovén nyelv esetében elért teljesítmény, ami 50% alatt maradt, vitát indított el. A 67% feletti teljesítményszintet magyar nyelvből Tóth Erzsébet az Oktatási Intézet szaktanácsosa értelmezi... Forrás: MMR.si: [teljes cikk >](#)

Fenntarthatóan a könyvtárba

A Lendvai Turisztikai és Fejlesztési Közintézet keretében működő Muravidéki Mobilitási Központ hétfőn Murszombatban sajtótájékoztatót mutatott be a „Látogass el fenntarthatóan a könyvtárba jutalomért” elnevezésű akciót, amelyhez a régió mind a négy – lendvai, murszombati, radgonai és ljutomeri – könyvtára csatlakozott. Az akció június 1-je és október 30-a között zajlik, a célja, hogy a könyvtárlátogatókat arra ösztönözze, hogy a könyvtárba eljutáskor a fenntartható közlekedési módokat válasszák...
Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

Elballagtak a kétnyelvű általános iskolák végzősei

A muravidéki kétnyelvű általános iskolák kilencedikesei – az egyik kisebb létszámú generáció, összesen hetven diák – sikeresen zárták tanulmányaik egy fontos szakaszát. [...] A végzős kilencedikesek Pártosfalván, Dobronakon, Göntérházán és Lendván búcsúztak el diáktársaiktól, tanáraiktól és az iskolától, amely hosszú éveken át a második otthonuk volt... Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

Elbúcsúzott a szakma Pisnjak Máriától

Június 11-én az 1. Számú Lendvai Kétnyelvű Általános Iskolában búcsúzott el a szakma a Szlovén Köztársaság Oktatási Intézete Murszombati Egységének hamarosan nyugdíjba vonuló magyar nyelvi szaktanácsadójától, Pisnjak Máriától, aki több mint 30 évig végezte az oktatási szaktanácsadói munkát a kétnyelvű területen. [...] Pisnjak Mária nevéhez számos jelentős kezdeményezés fűződik, többek között a Petőfi Sándor tanulmányi verseny, a Szunyogh Sándor fogalmazási verseny, valamint a Muravidéki Pedagógusok Egyesületének létrehozása is... Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: Történelmi lenyomatok Domonkosfán és Bükalján a 19 században

A Muravidéki Magyar Rádió Sok víz lefolyt már a Murán című műsorában Szabó Márk szerkesztő, valamint Göncz László történész, az MTA külső köztestületének tagja beszélget a Domonkosfalva történetéről, ugyanis elkezdik a domonkosfai mesét, majd a Jobbágyfelszabadítási bonyodalmakról is szót ejtenek. [...] A következő epizódban Domonkosfa mezőgazdasága, térségi súlya, infrastruktúrájának kérdéseit taglalják 1850 után. [...] Azon belül a 19. század egyik legnagyobb kérdéséről a malmok és a vasút kérdésköréről szól a sorozat következő epizódja. [...] Betyárvilág és régi korok gondjai Domonkosfán... Forrás: MMR.si: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#) [teljes cikk 5 >](#)

HORVÁTORSZÁG

Tehetséggondozás a magyar iskolaközpontban

Elindult a tehetséggondozás az eszéki magyar iskolaközpontban, melynek keretében külön oktatási programmal segítik a kiemelten tehetséges diákok fejlődését. [...] A felmérések eredményeként idén az iskolaközpont hét diákja nyerte el a kiemelten tehetséges tanuló elismerést... Forrás: Kepesujsag.com: [teljes cikk >](#)

Videó: Különleges történelmi forráskiadványt mutattak be Rétfaluban

A Nyári Denisz történész és Marin Blaženović doktoranduszhallgató által szerkesztett kétnyelvű történelmi kötetet, a rétfalusi református gyülekezet 1813 és 1863 közötti presbiteri jegyzőkönyveit, valamint a település társadalmi és felekezeti fejlődését dolgozza fel. A könyv második része az 1813 és 1863 közötti presbiteri jegyzőkönyvek közreadását tartalmazza, világosan meghatározott átírási elvek alapján... Forrás: Kepesujsag.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Kiállítás: A rijekai vasúti hidak öröksége

A rijekai korszón múlt héten megnyílt a „Riječki željeznički mostovi Rječine i Mrtvog kanala” című kiállítás, amely a város ipari és közlekedéstörténetének kevésbé ismert, ám jelentős emlékeit mutatja be. A Pro Torpedo Egyesület által, Szent Vid napja és Fiume városnapja alkalmából szervezett tárlat megnyitóján részt vettek a HMDK Tengermelléki-fennsíkai megyei egyesületének tagjai is, köztük Ágoston Gergely, aki beszédében a város magyar vonatkozású múltjára is kitért... Forrás: Kepesujsag.com: [teljes cikk >](#)

A hősi halált halt magyar tengerészekre emlékeztek Pólában

A közös történelem, a bajtársiasság és a magyar-horvát kapcsolatok jegyében tartottak megemlékezést június 10-én a pólai Haditengerészeti temetőben a hősi halált halt magyar haditengerészek emléknapján. A közösség tagjai a több mint 150 ezres nyilvántartásban mintegy 157 magyar nevet találtak, amelyek a temetőben nyugvó magyar katonák és tengerészek emlékét őrzik. A sírfeliratok alapján pedig 15 magyar tengerész nyughelyét sikerült pontosan beazonosítani... Forrás: Kepesujsag.com: [teljes cikk >](#)